

Ár 2020, 11. desember, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Auður Inga Ingvarsdóttir, formaður, Fura Sóley Hjálmarsdóttir, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir og Magnús Fannar Sigurhansson.

Fyrir er tekið **mál nr. 7/2020**:

M
gegn
fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar og F hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 26. ágúst 2020, með kvörtun sóknaraðila, dags. 7. ágúst 2020. Með tölvupósti nefndarinnar 4. nóvember 2020, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Athugasemdir varnaraðila bárust með bréfi dags. 12. október og voru þær sendar sóknaraðila í tölvupósti sama dag. Athugasemdir sóknaraðila við þeim bárust 9. nóvember 2020.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 27. nóvember og 11. desember 2020.

II.

Málsatvik

Málsaðilar eru ekki sammála um málsatvik að öllu leyti. Af gögnum málsins má þó ráða að hinn 9. maí 2005 hafi sóknaraðili lagt inn umsókn til varnaraðila um tékkareikning. Sama dag virðist, samkvæmt tölvupósti sem sóknaraðili lagði fram, reikningurinn hafa verið stofnaður með númerið x hjá forvera varnaraðila. Þá virðist sem yfirdráttarheimild sóknaraðila á tékkareikningnum hafi verið 100.000 kr. frá 28. október 2005 til 28. október 2006, 1.000.000 kr. frá 13. mars 2006 til 9. júní 2007 og 3.000.000 kr. frá 19. maí 2007 til 24. júní 2010. Heimildin var að fullu nýtt a.m.k. frá 5. maí 2010 en virðist hafa fallið niður 24. júní 2010 eða ekki framlengd aftur eins og hafði verið gert áður.

Fyrir þann tíma, hinn 18. febrúar 2010, barst greiðsla frá Lánasjóði íslenskra námsmanna eða LÍN að fjárhæð 4.615.743 kr. og tók sóknaraðili 4.600.000 kr. út af tékkareikningnum sama dag.

Hinn 8. júlí 2010, eftir að heimildin var felld niður eða ekki framlengd barst önnur greiðsla frá LÍN að fjárhæð 2.359.706 kr. Staða skulda sóknaraðila vegna reikningsins fyrir innborgunina var 3.025.481 kr. og áleit varnaraðili að um væri að ræða innborgun og ráðstafaði því allri greiðslunni á skuldina svo eftirstöðvar voru 665.775 kr. (3.025.481 – 2.359.706).

Hinn 5. ágúst 2010 barst tölvupóstur frá framkvæmdastjóra LÍN þar sem hún tjáði sóknaraðila að eins og áður hafi komið fram finnst engin gögn frá 10. júní um

tilkynningu um breytingu á þeim bankareikningi sem LÍN skyldi leggja námslán sóknaraðila inn á. Hins vegar finnst staðfesting á námsárangri frá háskóla sem hafi verið móttokin sama dag. Hún viti ekki hvort umslagið hafi verið afhent á sama tíma en staðfestingin á námsárangri sé undirrituð af starfsmanni. Þá vísar framkvæmdastjórinn til fyrirvara þess efnis að jafnvel þó tilkynningin um breyttan reikning hefði verið afhent yrði vandinn sá að greiðslan hafi verið innt af hendi inn á rangan reikning og ekki sé hægt að leiðrétta það nema með samþykki varnaraðila. Loks vísar framkvæmdastjórinn til þess að varnaraðili sé að skoða málið og að hún muni láta sóknaraðila vita um leið og svör berist. Framkvæmdastjórinn sendi sóknaraðila tölvupóst hinn 10. ágúst 2010 þar sem hún kvað svar hafa borist frá varnaraðila daginn áður og hafni hann beiðni LÍN um að bakfæra greiðsluna þar sem henni hafi þegar verið ráðstafað. Þá sagðist hún ekki getað aðhafst frekar í málinu og benti sóknaraðila að lokum á að búið væri að ganga frá skráningunni á nýjum bankareikningi svo framtíðargreiðslur muni berast inn á hinn breytta reikning.

III.

Umkvörtunarefni

Sóknaraðili krefst endurgreiðslu námslána með dráttarvöxtum. LÍN hafi lagt inn á rangan reikning hjá varnaraðila en varnaraðili neiti að endurgreiða.

Málatilbúnað sinn byggir sóknaraðili í fyrsta lagi á að hún hafi gert lögbundinn lánessamning við LÍN og sé samningurinn milli hennar og LÍN en ekki þríhliða, milli hennar, LÍN og varnaraðila. Varnaraðili hafi því engan lagalegan rétt til að skipta sér með nokkrum hætti af þessum lánessamningi, sem reyndar sé framfærslulánessamningur og rétt eins og með aðrar framfærslugreiðslur sé óheimilt að taka þær upp í skuldir samkvæmt íslenskum lögum. Sóknaraðili telur varnaraðila því hafa verið óheimilt að hafna tvisvar kröfu sinni um að skipta um reikning.

Í öðru lagi á því að greitt hafi verið inn á rangan reikning vegna mistaka starfsmanna LÍN en því til stuðnings vísar sóknaraðili einkum til tölvupósts frá framkvæmdastjóra LÍN 5. ágúst 2010, þar sem framkvæmdastjórinn óski eftir bakfærslu til LÍN á umkrafinni fjárhæð vegna þess að færslan hafi, að mati sóknaraðila, verið framkvæmd fyrir mistök starfsmanna LÍN.

Í þriðja lagi á því að varnaraðili hafi horft framhjá þeirri staðreynd að umkrafin fjárhæð sé framfærsluþeningur, sem óheimilt sé að halda eftir í nokkurri mynd til greiðslu skuldar, hvorki að hluta til né að öllu leyti, samkvæmt landslögum sem umboðsmaður Alþingis hafi staðfest. Varnaraðili hafi eingöngu rétt til afskipta af breytingum á bankareikningi viðskiptamanna ef varnaraðili hafi fyrirfram lánað viðkomandi vegna LÍN lánessamninga en svo sé ekki í tilviki sóknaraðila þar sem engin fyrirgreiðsla vegna LÍN hafi átt sér stað.

Þá gerir sóknaraðili athugasemdir við vinnubrögð varnaraðila og einstakra starfsmanna hans sem og svör varnaraðila fyrir nefndinni sem varði m.a. annan ágreining en þann sem sé til meðferðar fyrir nefndinni.

Hins vegar sé aðeins eitt mál til umfjöllunar hjá nefndinni og það snúi að neitun varnaraðila um bakfærslu greiðslu á framfærsluláni frá LÍN. Framkvæmdastjóri LÍN hafi óskað formlega eftir endurgreiðslu frá varnaraðila á þessari millifærslu vegna mistaka sjóðsins en varnaraðili hafi neitað LÍN um endurgreiðsluna. Ástæðan, að sögn varnaraðila, hafi verið sú að búið væri að ráðstafa upphæðinni annað.

Þá vísar sóknaraðili til tiltekinna fullyrðinga eða útskýringa varnaraðila sem hún telji ósannar eða rangar. Meðal þeirra sé að reikningurinn sem um ræði hafi ekki verið LÍN reikningur og að hann hafi ekki verið notaður í nám á árinu 2009 enda hafi

hann verið stofnaður árið 2005 eins og réttilega komi fram í svarbréfi varnaraðila. Einnig hafi vinnureglur LÍN verið þannig að námsmaður óski sjálfur eftir breytingu á bankareikningi en ekki LÍN. Þá telur sóknaraðili að það komi þessu máli ekki við hvort hún eigi kröfu á hendur LÍN. Til þess að varnaraðili væri skilgreindur sem aðili að sambandi hennar og LÍN þyrfti hann að vera á lánsamningi hennar við LÍN og jafnframt geta sýnt fram á fyrirframgreiðslu til hennar vegna þess samnings og enn fremur sýna fram á sérstakan LÍN reikning tengdum þeim samningi. Ekkert af þessu eigi við í hennar máli.

Sóknaraðili vísar einnig til þess að málið sé ekki fyrnt að hennar mati. Þegar varnaraðili hafi neitað framkvæmdastjóra LÍN um endurgreiðsluna hafi fyrning byrjað að telja. Hins vegar falli fyrningartímatatningin niður samkvæmt lögum þegar hún hafi leitað til varnaraðila og óskað eftir því að umboðsmaður viðskiptavina hjá varnaraðila fari yfir málið. Í heildina hafi hún farið að meðaltali einu sinni á ári til varnaraðila til að óska eftir að málið yrði endurskoðað.

IV.

Athugasemdir varnaraðila

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað.

Máli sínu til stuðnings vísar varnaraðili til þess sóknaraðili hafi farið fram á að yfirdráttarheimildin yrði framlengd hinn 12. júlí 2010, sem varnaraðili hafi svarað hinn 14. júlí 2010 á þann veg að ekki yrði hægt að verða við því þar sem sóknaraðili hafi verið með útistandandi skuld vegna kreditkorts í lögfræðiinnheimtu hjá varnaraðila. Samkvæmt útlánareglum varnaraðila hafi hún ekki mátt vera í vanskilum með aðrar skuldbindingar sínar við varnaraðila svo heimilt væri að framlengja yfirdráttarheimildinni. Hinn 16. júlí 2010 hafi starfsmaður bankans haft samband við sóknaraðila og tjáð henni að hægt yrði að framlengja yfirdráttarheimildinni gegn því að hún greiddi upp kreditkortaskuldina. Hinn 19. júlí 2010 hafi sóknaraðili hafnað því boði. Varnaraðili hafni því að hann hafi synjað sóknaraðila um að skipta um ráðstöfunarreikning hennar hjá LÍN og bendir á að sóknaraðili hafi ekki lagt fram nein gögn um það efni.

Þá vísar varnaraðili til þess að fyrstu viðbrögð sóknaraðila við innborgun LÍN á námslánu á reikning sóknaraðila hjá varnaraðila hafi virst vera þau að snúa sér til LÍN með þeim rökum að LÍN hafi lagt námslánið inn á rangan reikning og það hafi þurft að lagfæra. Í svari framkvæmdastjóra LÍN komi fram að engin gögn séu til um það hjá LÍN að sóknaraðili hafi óskað eftir því að fjárhæð námslánsins yrði lögð inn á annan reikning en umþrættan tékkareikning hjá varnaraðila. Þar sem LÍN hafi uppfyllt samningsskyldur sínar við sóknaraðila myndi LÍN ekki greiða henni andvirði námslánsins en LÍN hafi getað kannað hvort varnaraðili væri tilbúinn að endurgreiða fjárhæðina til LÍN. Niðurstaðan hafi verið sú að varnaraðili væri ekki tilbúinn til þess og því hafi LÍN ekki getað gert neitt í málinu. Í framhaldinu hafi LÍN óskað eftir því við varnaraðila að ráðstöfunarreikningnum yrði breytt og hafi það verið samþykkt.

Það sé ekki rétt að LÍN hafi lagt námslánið inn á rangan reikning. Fram komi í tölvupósti framkvæmdastjóra LÍN til sóknaraðila að LÍN hafi ekki móttekið neina beiðni frá henni um að breyta þeim reikningi sem leggja skyldi fjárhæð námslánsins inn á og sé því ekki fallist á að LÍN hafi gert mistök við útgreiðslu lánsins. Í tölvupóstinum segi síðan að ef byggt væri á því að sóknaraðili hefði beiðið LÍN um að leggja inn á annan reikning, og LÍN því lagt inn á rangan reikning, sé ekki hægt að bakfæra greiðsluna nema með samþykki varnaraðila. LÍN hafi farið fram á það við varnaraðila að greiðslan yrði bakfærð en beiðnin hafi ekki verið lögð fram vegna þess að LÍN hafi

greitt inn á rangan reikning eins og fram komi í kvörtun sóknaraðila. Varnaraðili hafi hafnað beiðni LÍN þar sem sóknaraðili hefði greitt fjárhæðina inn á skuld samkvæmt yfirdrætti á tékkareikningi hennar og væri henni það fjálst. Varnaraðili neiti þeirri fullyrðingu sóknaraðila að hafa á einhvern hátt skipt sér af samningi hennar við LÍN um námslán. Sóknaraðili hafi gefið LÍN upp reikningsnúmer til að leggja fjárhæð námslánsins inn á og það hafi LÍN gert og þar sem reikningurinn hafi verið með óheimiludum yfirdrætti væri sóknaraðili að greiða inn á skuld sína við varnaraðila, sem hafi enga athugasemd gert við það. Leiða megi að því líkur að sóknaraðili hafi notað yfirdráttinn til að framfleyta sér meðan hún hafi verið í námi.

Varnaraðili bendi á að ef LÍN hefði staðfest við sóknaraðila að LÍN hefði lagt fjárhæðina inn á rangan reikning myndi sóknaraðili eiga skaðabótakröfur á hendur LÍN og hafi sóknaraðili virst hafa verið á þeirri skoðun.

Vilji svo ólíklega til að fallist verði á kröfu sóknaraðila, að hún eigi rétt á endurgreiðslu á þeirri fjárhæð sem LÍN hafi lagt inn á tékkareikning hennar hjá varnaraðila 28. júlí 2010, sé byggt á því að endurgreiðslukrafa hennar sé fallin niður fyrir fyrningu. Um fyrningu kröfunnar gildi lög um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007, sbr. 28. gr. laganna. Krafa sóknaraðila sé krafa um endurgreiðslu ofgreidds fjár og samkvæmt 3. gr. laganna fyrnist krafa hennar á fjórum árum og reiknist fyrningarfresturinn frá þeim degi sem kröfuhafi hafi fyrst átt rétt til efnda, sbr. 1. mgr. 2. gr. laganna. Fyrningarfresturinn reiknist því frá 28. júlí 2010 þegar LÍN hafi lagt 2.359.706 kr. inn á reikning sóknaraðila hjá varnaraðila. Að mati varnaraðila eigi 10. gr. laganna ekki við í málinu þar sem sóknaraðili hefði haft vitneskju um fjárhæð kröfunnar væri og hver skuldarinn væri.

V.

Niðurstaða

Ágreiningur málsaðila snýr að því hvort sóknaraðili eigi rétt til endurgreiðslu á millifærslu hinn 8. júlí 2010 að fjárhæð 2.359.706 kr. úr hendi varnaraðila.

Í 3. gr. laga um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007 segir að almennur fyrningarfrestur kröfuréttinda sé fjögur ár og byrjar fyrningarfresturinn að líða þegar kröfuhafi gat fyrst átt rétt til efnda, sbr. 2. gr. laganna. Í athugasemdum með frumvarpi því sem varð að lögum nr. 150/2007 segir um 2. gr. að hafi kröfuhafi öðlast rétt til efnda byrji fyrningarfrestur að líða og breyti þá engu hvort hann hefði á því tímamarki tók á að framfylgja kröfu sinni eða hafi vitað um tilvist kröfunnar eða önnur atvik. Af málsgögnum að ráða er ekki að sjá að sóknaraðili hafi nokkurn tímann rofið fyrningu í samræmi við IV. kafla laga um fyrningu kröfuréttinda nr. 150/2007, enda rýfur það ekki fyrningu að leggja fram beiðni til sóknaraðila um endurskoðun.

Að framansögðu verður talið að ætluð endurgreiðslukrafa sóknaraðila, sem stofnaðist 8. júlí 2010 ef hún væri metin réttmæt, fyrndist í síðasta lagi 8. júlí 2014. Kröfu sóknaraðila er því hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð :

Kröfu sóknaraðila á hendur varnaraðila er hafnað.

Reykjavík, 11. desember 2020.

Auður Inga Ingvarsdóttir

Fura Sóley Hjálmarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Geir Arnar Marelsson

Magnús Fannar Sigurhansson